

stichting orgelkring "hendrik niehoff"

gevestigd te 's-hertogenbosch

Programma van het concert in de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch op dinsdag 12 juni 2012 om 20.00 uur door **Stephan van de Wijgert**.

Stephan van de Wijgert (1974, Den Dungen) studeerde orgel en koordirectie aan het Utrechts conservatorium. Hij nam deel aan diverse masterclasses en won prijzen op internationale concoursen. Door het initiëren van innovatieve projecten die bestaan uit het bij elkaar brengen van meerdere disciplines onderzoekt hij de mogelijkheden om de rijkheid van het orgel in een dergelijke brede context nog beter tot zijn recht te laten komen. Daarnaast laat hij ook graag zijn licht schijnen op de schemergebieden uit de orgelliteratuur. Stephan van de Wijgert is de vaste bespeler van het Smits-orgel in de Duif te Amsterdam.

1. Pièce héroïque	César Franck	1822-1890
2. Plymouth suite • Allegro Risoluto• Lantana• Chanty• Salix• Toccata	Percy Whitlock	1903-1946
3. 1. Meditation
2. Amazing Grace	Mons Leidvin Takle	geb. 1941
4. Der 94. Psalm (sonate)	Julius Reubke	1834-1858

<ul style="list-style-type: none">• deel 1 Grave-Larghetto God van vergelding, verschijn in luister. Verhef u, rechter van de aarde, geef de hoogmoedigen hun loon.	<ul style="list-style-type: none">• deel 2 Allegro con fuoco Hoe lang nog zullen de wettelozen juichen, Weduwen en vreemdelingen doden ze, kinderen zonder vader brengen ze om. De HEER ziet het niet,, zeggen ze, de God van Jakob merkt toch niets.
<ul style="list-style-type: none">• deel 3 Adagio Had de HEER mij niet geholpen, dan woonde ik al in de stilte van het graf. Toen ik door zorgen werd overstelpt, was uw troost de vreugde van mijn ziel.	<ul style="list-style-type: none">• deel 4 Allegro De HEER is mijn burcht geworden. Hij geeft de schuldigen het loon dat zij verdienen, de HEER, onze God, brengt hen voorgoed tot zwijgen.

Toelichting:

Het *Pièce héroïque* werd in 1878 geschreven ter gelegenheid van de ingebruikname van het orgel in het Palais du Trocadero. Het is gebaseerd op twee thema's/ideeën. Het eerste is in mineur. Het is een sterk thema met een stotende begeleiding. Het tweede is in majeur en zachter, vriendelijker. Dit tweede thema dat na enkele minuten pas wordt geïntroduceerd wordt begeleid door een paukachtige pedaal partij. Hierna volgt nog een uitwerking en terugkeer van het eerste thema maar uiteindelijk krijgt de tweede gedachte de overhand. Die deze keer i.p.v. zacht sterk opbloeit als een jubelend koor.

De componist Percy Whitlock werd geboren in 1903 in Chattam (Engeland). Veel tijdgenoten van Whitlock in de muziek en de beeldende kunst breken met tradities en de gebaande wegen van de 19e eeuw. Zij ontwikkelen vaak een eigen stijl en een nieuwe muzikale taal. Wat Whitlock echter bewerkstelligde was een perfecte samensmelting van de late romantiek en het neoclassicisme. Whitlock en zijn vrouw Edna gingen in 1937 op reis naar Plymouth om een conferentie van de Vereniging van Organisten bij te wonen. De Plymouth Suite was het resultaat van dit bezoek. Er zijn vijf delen.

Het eerste deel; *Allegro risoluto*, betekent vrolijk doch resoluut.

Lantana het tweede deel heeft betrekking op de Wayfaring-tree in het latijn *Viburnum lantana*, genoemd. Een sierlijke struik met grote ovale bladeren.

Dan volgt het derde deel; *chanty*,; waar *chant* het werkwoord zingen in zit. Een vrolijk zeemansliedje.

Het treurige vierde deel is genoemd naar *Salix*; de wenende wilg.

De suite wordt afgesloten met een feestelijke *toccata*.

Elk deel is opgedragen aan een organist die had deelgenomen aan de bovengenoemde conferentie.

De Noorse componist Mons Takle studeerde in de Verenigde Staten en werd daar geïnspireerd door James Brubeck. In zijn orgelwerken zijn duidelijk invloeden uit de jazz en blues te horen.

Julius Reubke behoorde tot de selecte kring leerlingen die zich rond Franz Liszt in Weimar gevormd had. Hij liet slechts twee grote werken na. Een jaar na de eerste uitvoering van de psalm 94 die u vandaag gaat horen overleed hij aan een longziekte.

Anders dan de symphonie of een sonate is een symphonisch gedicht gebaseerd op een buitenmuzikaal gegeven: een gedicht, een boek, een schilderij, een persoon, een impressie. Reubke componeerde deze Sonate, die dus eigenlijk de vorm heeft van een symphonisch gedicht met Psalm 94, als inspiratie bron.

Reubkes bedoelingen waren zeker niet liturgisch, ondanks het feit dat hij zich baseerde op een Psalm. Het werk is zowel door zijn lengte als zijn technische moeilijkheden ongeschikt voor de liturgie. De keuze van deze psalm had een andere niet kerkelijke motivatie. Reubke voelde zich aangesproken door de woorden van de psalmist die zich uitspreekt tegen onderdrukking en sociale onrechtvaardigheid.

Bij de eerste uitvoering werd het publiek voorzien van de tekst van de psalm, Reubke vond de relatie tussen de tekst en zijn muziek zo belangrijk dat hij zijn publiek de tekst simultaan met de muziek wou laten ondergaan.